

Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság
43.Pf.637.545/2021/10.

A [REDACTED] kamarai jogtanácsos által képviselt
Cessio Követeléskezelő Zrt. (1027 Budapest, Tölgyfa u. 28. V. emelet) **felperesnek**

a dr. Nyulászi Márk ügyvéd (3525 Miskolc, Jókai u. 10-16. I/129.) által képviselt
..... (.....) **alperes**

ellen **kölcsön megfizetése** iránt indított perében a Pesti Központi Kerületi Bíróság
5.P.86.685/2021/11-I. számú ítélete ellen alperes által előterjesztett fellebbezés folytán eljáró
Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg alperesnek 427.180
/negyszázhuszonhétezer/ Ft együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

- [1] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felperesnek 2.816.403 Ft-ot, ezen összegből 2.629.164 Ft tőke után 2019. november 14. napjától a kifizetésig évi 17,01%-os kamatot és a mindenkori jegybanki alapkamat összegével megegyező mértékű éves késedelmi kamatot, valamint 289.208 Ft perköltséget.
- [2] A megállapított tényállás lényege szerint az alperes által előterjesztett hitelkérelem Budapest Autófinanszírozás Zrt. általi elfogadásával 2008. május 16. napján gépjármű vásárlási célú kölcsönszerződés jött létre, 1.400.000 Ft kölcsönösszegre, 132 hónapi maximális futamidővel, svájci frank elszámolási alappal. A szerződés egyedi részének 6. és 7. pontjában, illetőleg az üzletszabályzat 18.3.4. pontjában, valamint a 2015. február 1. napjától hatályos üzletszabályzat 18.2.3. pontjában a hitelező világos és érthető tájékoztatást adott az árfolyamváltozásból eredő kockázatokról. A 2016. március 18. napján felmondott kölcsönszerződésből eredő követelést a 2017. január 1. napján Budapest Bank Zrt.-vé átalakult hitelező 2019. november 14. napján felperesre engedményezte.
- [3] Az indokolásban kifejtettek lényege értelmében alperes védekezésére figyelemmel elsősorban az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelőségét kellett a bíróságnak vizsgálnia. A Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségnek pedig a felperes jogelődje az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ügyben, valamint a Kúria 2/2014. PJE és 6/2013. PJE határozatában rögzítetteknek megfelelően eleget tett: a kölcsönszerződés

egyedi részének 6. és 7. pontja, valamint az Üzletszabályzat 18.2.3. pontja teljes mértékben egyértelműen és világosan, egy ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára érhetően tartalmazza, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot teljes mértékben alperes viseli, hogy az árfolyamváltozás jelentős kockázatot hordoz magában, amely kapcsán a törlesztőrészlet növekedése várható, s a teljes hátralévő tőketartozás is növekedhet. A megfogalmazásból az előbbi fogyasztó olyan következtetést nem vonhatott le, hogy a szerződés korlátok közé szorítja a kockázat alperes általi viselését. Rögzítésre került, hogy az árfolyam bármilyen irányban és mértékben változhat, így nem juthatott alperes olyan következtetésre, hogy az árfolyamváltozás lehetősége ne lenne valós, aminthogy arra sem, hogy csak korlátozott mértékben kelljen következményeit viselnie.

Mellőzte tanúkenti kihallgatására vonatkozó indítványt, mivel a csatolt okiratok alapján sem a gépjárművet szállító nevében eljáró munkavállaló nem volt, sem mint tanú nem vett részt a szerződéskötési folyamatban. Ezen felül kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy alperes az írásbelitől eltérő, megtévesztő szóbeli tájékoztatásra történő hivatkozása alperes egyébként e kérdésben ellentmondásos ellenkérelmében jelent meg először, arra a 2015. december 22. napján felperes jogelődje részére címzett, a perbeli szerződés folyósításával kapcsolatos levelében még nem hivatkozott.

A kereset összegszerűségét felperes matematikailag végigvezethető számítással levezette.

[4] Fellebbezésében alperes az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte, az elsőfokú bíróság anyagi és eljárási jogszabálysértése okán.

A 2/2014. PJE határozatot és az EUB C-186/16. szám alatti ítéletének 45. pontját hivatkozva kifejtette, hogy a szerződésnek tartalmaznia kell egyrészt a devizaárfolyam alakulására hatással lévő gazdasági mechanizmus működésének szemléltetését, másrészt ennek összefüggését a fizetési kötelezettséggel. E feltételeket pedig a perbeni egyedi szerződés nem teljesíti.

Hivatkozta, hogy a 93/13. irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érhetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő, figyelemmel mindazon körülményekre, amelyekről az eladónak vagy szolgáltatónak a szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett, és amelyek az említett szerződés későbbi teljesítésére kihathattak.

A 93/13 irányelv 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy az megköveteli, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre, valamint a szerződés összes többi feltételére hivatkozva értékeljék, azon körülmény ellenére is, hogy e feltételek némelyikét a nemzeti jogalkotó utólag tisztességtelennek nyilvánította vagy ilyennek vélelmezte, és ennek alapján azok semmisségét állapította meg.

Mivel alperes fentiek egyikéről sem kapott tájékoztatást, a szerződés árfolyamkockázatot rá telepítő szerződéses főszolgáltatását érintő rendelkezése érvénytelen, minek folytán a szerződés egésze érvénytelen. Hivatkozta a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-dikei üléséről felvett emlékeztetőt, továbbá, hogy szintén nem megfelelő a tájékoztatás, amely több különböző okiratból, de még az okiratok összeolvasása után sem felel meg az írásbeli tájékoztatás követelményének. Hivatkozta továbbá, hogy a felperesi jogelőd korábbi, az árfolyamkockázat korlátozott viselését előíró üzletszabályzata 2015. július 1. napjával került akként módosításra, hogy az árfolyamkockázat adósi viselését korlátlaná tette.

Eljárási szabálysértésként hivatkozta a tanúként indítványozott mellőzését, teljességgel irrelevánsnak minősítette, hogy az elsőfokú ítélet hivatkozta levélben nem jelezte az eltérő szóbeli tájékoztatással kapcsolatos kifogását, és sérelmezte, hogy az üzletszabályzat 18.3.3. pontja kapcsán az elsőfokú ítélet indokolást nem tartalmaz.

- [5] Felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Helyesen került tanúként mellőzésre, mivel a szerződéskötés kori jelenléte nem volt megállapítható. Felperesi jogelőd írásban tájékoztatott a szerződés 7. pontjában és az üzletszabályzat 18.3.4. pontjában. Azokban olyan közlése, miszerint a szerződés futamideje alatt valószínűtlen az árfolyamváltozás bekövetkezése, hogy annak van felső határa vagy adóst csak korlátozottan terheli, nincs. Önmagában a tájékoztatás azt mutatja, hogy az árfolyamváltozással számolni kell. Egy hosszútávú jogviszony esetén a feleken és a szerződés feltételrendszerén kívül eső számos körülmény változhat, egy általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára az adott tájékoztatás elegendő volt a figyelmet felhívni arra, hogy a jogügylet jelentős kockázatot hordozhat. Hivatkozta a Kúria felperesi jogelőd üzletszabályzatát vizsgáló és megfelelőnek tartó döntéseket.
- [6] A fellebbezés alapos.
- [7] A szerződéskötés időpontjában hatályban volt 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 203.§ (4) bekezdésének és (5) bekezdése a) pontjának rendelkezései a tájékoztatásként közzé tett tények körét meghatározzák, arról azonban nem szólnak, a közzétételnek milyen konkrét tartalomra kell kiterjednie. Az alapvetően az Európai Unió Bíróságának elsőfokú ítélet és fellebbezés által is felhívott, a 93/13. számú irányelvet hivatkozó C-51/17. számú ítélete által kialakított értelmezési tartomány talaján álló hazai bírói gyakorlat (2/2014. PJE, 6/2013. PJE) szerint a tájékoztatással szemben elvárt minimális követelmény, hogy abból kitűnjék: az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül (akár a többszörösére is) megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa és ezen árfolyamváltozás lehetősége valós, a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Felperes állítása értelmében e közléseket a szerződés egyedi részének 7. pontja, illetőleg a szerződés részét képező üzletszabályzat 18.3.2. és 3. pontja tartalmazza. Az itt adott tájékoztatásokat felperes az elvárást kielégítőnek, alperes az elvárást nem kielégítőnek minősítette. A másodfokú bíróság a felperes – s nem utolsósorban az elsőfokú ítélet – álláspontját osztotta:
- [8] Amint azt a Kúria Gfv.VI.30.035/2021/4. számú határozatában helyesen felismerte, az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a devizalapú kölcsönszerződések jellegéből következik. Kifejtette ugyanitt azt is, hogy ettől még arról, valamint annak törlesztőrészletre gyakorolt hatásáról a fogyasztót tájékoztatni kell – lévén ezt várják el imperatív jelleggel a Hpt. hivatkozott rendelkezései. A tájékoztatásnak világosnak és érthetőnek kell lennie, hiszen a viselését

szabályozó kikötései a szerződéses főszolgáltatásra vonatkoznak. A szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt – ahogy azt a fellebbezés szintén helyesen hivatkozta – nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni, hanem azt is, hogy a szerződés átlátható jelleggel tüntesse fel a külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Itt kell azonban rámutatni a fellebbezés állításával szemben arra, hogy a fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó – jelen esetben az alperes – értendő, hanem az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos, azaz etalon fogyasztó.

Mindez közelebről annyit jelent, hogy a fogyasztónak világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a szerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amiben a jövedelmét kapja, leértékelődik a devizához képest, másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és az ezzel összefüggő kockázatra, végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az össze szerződéses feltétel megismerésére.

[9] A Kúria Gfv.VII.30.322/2020/6. számú határozata alapján ez kiegészíthető még azzal, hogy a fogyasztónak fel kell ismernie a tájékoztatás alapján azt is, ha az árfolyamkockázatnak nincs felső határa, s a kockázat kizárólag őt terheli.

[10] Mindezt a konkrét perbeli ügyre vetítve: a Kúria fenti ítéleteiben éppen a jelen perbenivel azonos szövegezésű szerződéses rendelkezések kapcsán jutott arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződés szövege kellően magyarázó, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változásaira megfelelően informatív szöveges magyarázatot adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra. Külön kiemelésre került, hogy devizaalapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat, amelynek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nem csak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A tájékoztatás tehát nem kizárólag a törlesztőrészletek mértékében megmutatkozó hatásra fókuszált, a fogyasztó pénzügyi kötelezettségei között világosan rögzítette az árfolyamkockázat alakulásának (a forint leértékelődésének) az adós tőketartozására gyakorolt hatását is. A vizsgált rendelkezések az árfolyamkülönbség elszámolásának szabályozásával nem hagynak kétséget afelől sem, hogy az árfolyamkockázat miként jelentkezhethet a fizetési kötelezettségben (nő a törlesztőrészlet, nő a tőketartozás, nő a futamidő). A szöveges levezetés logikus, érthető, s az Üzletszabályzat 18.3.2. pontjában adott, három matematikai alaplételet tartalmazó képlet is világosan szemlélteti az árfolyamváltozás, illetőleg abból eredő kockázat jelentőségét.

A tájékoztatásból olyan következtetésre sem juthatott az etalon fogyasztó, hogy az esetleges változásnak van felső vagy alsó határa, így arra sem, hogy a kedvezőtlen irányú változás csak bizonyos határig következhet be. Azt pedig, hogy az – előbbiekből következően korlátlan mértékű - árfolyamkockázat kizárólag őt terheli, expressis verbis kijelentette a szerződésben.

[11] Ettől eltérő, a fellebbezésben hivatkozott következtetésre a szerződés alapján alperes nem juthatott:

Az egyedi rész 7. pontja „(h)avonta esedékes törlesztőrészlet”-ről, az általános szerződési feltételek 18. pontjának bevezető része a törlesztőrészlet induló összegéről szól, további egyes

rendelkezései pedig kifejezetten azt tárgyazzák, miként változik meg a törlesztőrészlet összege a kamat (18.3.1. pont) avagy az árfolyam változása (18.3.3. pont) esetén. Mindemellett a szerződés egyedi részének 5. pontja leszögezi, hogy a hitel futamideje 120 hónap, a 6. pont pedig azt: ez a futamidő változhat, azonban azt a felek 132 hónapban maximálják. A „maximum futamidő” egyszerű nyelvtani értelmezéssel is azt jelenti, a futamidő ennél nem hosszabb, adósnak legfeljebb ezen időtartamon belül eleget kell tennie a tartozás visszafizetésére vonatkozó kötelezettségének. Mivel azonban a felek a tartozás aktuális összegét változó árfolyamú egyenértékhez kötötték, nyilvánvalóan számolniuk kellett azzal, az egyenértéki kikötés változása a visszafizetendő tartozás változását idézi elő. Szükséges volt ezért annak meghatározása, a változó összegű tartozás tekintetében a havi törlesztési kötelezettség miként alakul. Ezt hivatott rendezni a szerződés 18.3.3. pontja akként, hogy a törlesztőrészlet összegét változatlanul hagyja árfolyamemelkedés esetén is mindaddig, amíg a futamidő maximális ideje (132 hónap) alatt a tartozás az árfolyam emelkedése ellenére is visszafizethető az eredeti összeggel, de ha az árfolyamemelkedés folytán ezen futamidő átlépése szükségeltetne immár, úgy nem a futamidő akár végtelenségig történő növelése, hanem a törlesztőrészlet akkénti változtatása a tartozás visszafizetésének záloga, hogy az a maximális futamidőt ne lépje túl. A szerződéskötéskor ugyanis alperes maximum 132 hónap alatt vállalta a teljes tartozás visszafizetését, ezen időtartam alatt kell teljesítőképességét még az árfolyam megváltozása esetére is biztosítania.

- [12] Összegezve: a Kúria fent hivatkozott, a jelen perbenivel tehát azonos szövegezésű és tartalmú kölcsönszerződést vizsgáló határozatai szerint a szerződés egyedi részében és az Üzletszabályzat előbbi pontjaiban adott tájékoztatás együttes tartalma alapján az etalon fogyasztónak fel kellett ismernie, hogy a konkrét szerződéshez árfolyamkockázat kapcsolódik, fel kellett ismernie annak lényegét és mibenlétét, annak fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, s kockázatviselésének korlátlan voltát.
- [13] Alperes mindemellett állította, hogy a szerződéskötéskor szóban adott tájékoztatás még akkor is korlátozott kockázatot közölt, ha az írásbeli szövegezés alperesi vitatás ellenére kielégítően tartalmazná a korlátlan mértékű árfolyamváltozás lehetőségére a figyelmet felhívó tájékoztatást. Ezen állítását alperes bizonyította a tájékoztatás kapcsán felperesi jogelőd képviselőjében eljárónak minősülő [REDACTED] tanúvallomásával, melyet a másodfokú bíróság a Pp. 369.§ (3) bekezdés b) pontja alapján lefolytatott bizonyítás során szerzett be: a tanú alperes személyét beazonosítva, a részére adott tájékoztatást felidézve egyértelműen állította, hogy alperessel azt közölte, a törlesztőrészlet legfeljebb pár ezer forinttal változhat, a kölcsön felvételnek nincs olyan rizikója, hogy a fizetendő részlet akár a duplájára is megemelkedhet, a változás mindössze néhány ezer forint lehet.
- [14] Az ítélet alapjául szolgáló tényállás ekként kiegészítendő azzal, hogy a szerződés írásban adott egyértelmű, a lehetséges változás és a kockázat korlátlanúságára utaló megfogalmazásával szemben a felperesi jogelőd képviselőjében nyilatkozó [REDACTED] azt közölte alperessel, hogy az árfolyamváltozásból eredően a törlesztőrészlet összege havonként legfeljebb pár ezer forinttal változhat, annak akár duplájára emelkedése nem jelent valós kockázatot.
- [15] Az ekként módosított tényállásból a másodfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a szóban nyújtott tájékoztatás alapján alperes alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, illetőleg bizonyos mértékben korlátozott. Alperes ennek folyamánként csak korlátozott mértékben lenne kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. Mivel azonban a szerződés kockázatviselési klauzulájának tisztességtelen volta a

fogyasztót terhelő fizetési kötelezettség tisztességes mértékűre korlátozásával nem módosítható, továbbá mivel az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezés a szerződéses főszoolgáltatás körébe tartozik, a másodfokú bíróság a szerződés egésze érvénytelenségét kényszerült megállapítani (vö.: 2/2014. PJE határozat 1. pontja).

- [16] Felperes keresetében érvényes szerződésből fakadó követelést érvényesített. A szerződés azonban a fent kifejtettek szerint érvénytelen. Az érvénytelenség oka ugyan kiküszöbölhető, s a szerződés érvényessé nyilvánítható lenne (vö.: 6/2013. PJE határozat 4. pontja), erre irányuló kereseti kérelem azonban nem volt, s felperes – lévén az érvényessé nyilvánítandó szerződésnek alanya nem volt – ilyen kereseti kérelemmel nem is élhetett volna. Mindezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította. A peresztes felperes a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles alperesnek a Pp. 81.§ (5) bekezdése szerint felszámított első- [REDACTED] és másodfokú [REDACTED] ügyvédi munkadíjból, valamint 225.312 Ft fellebbezési illetékből álló ügyvédi munkadíjat megfizetni.

Budapest, 2022. április 22.

dr. Haupt Egon sk.
a tanács elnöke

dr. Bodor Krisztina sk.
bíró, előadó

dr. Póta Henriett sk.
bíró